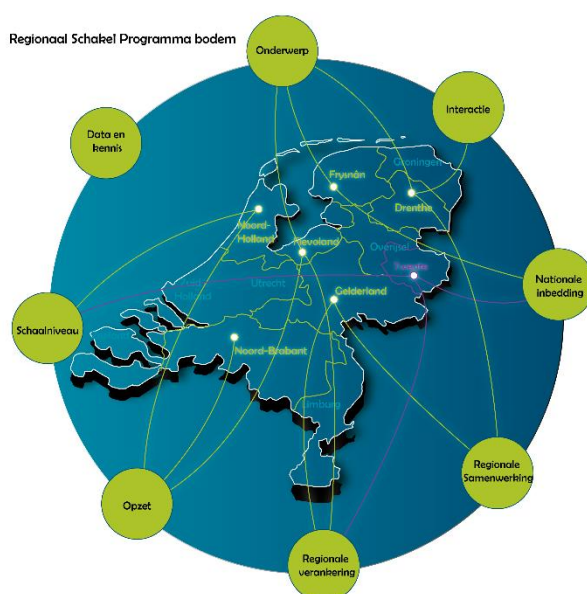

Essay

‘Wanneer doet een RSP wat het beoogt?’

Door: Geert Roovers, met medewerking van Govert Geldof

25 maart 2022

Dit essay is ontwikkeld in het kader van het VNG-programma ‘Regionale Kennisschakels Bodem en Ondergrond’. Onder leiding van het programmateam: Diana van Dorresteijn (programmamanager), Marco Vergeer, Alzira Schaap.

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
1.1 Context	3
1.2 Waarneming	3
1.3 Dit essay	3
2. Een RSP	3
2.1 Overpeinzingen	3
2.2 Implicaties	4
2.3 Beelden	4
2.4 Een beschrijving	5
3. Indicatoren voor het goed functioneren van de kennisschakelpunten	5
3.1 Wat kunnen we hiermee?	6
3.2 Wanneer is eind 2022 een RSP een succes?	6
3.3 De 'waarom'-vraag?	6
Bijlage	7
Bijlage 1	7
Bijlage 2	9

1. Aanleiding

1.1 Context

Met behulp van zeven pilots zijn wij – in een netwerk van pilot-betrokkenen, experts, begeleiders en programmteam – aan de slag om Regionale Kennisschakelpunten Bodem en Ondergrond vorm te geven. Het programmaplan van VNG hiertoe stelt: ‘Aan diverse bestuurlijke, ambtelijke én maatschappelijke tafels in Nederland is geconstateerd dat we ‘kennis’ beter moeten organiseren om een antwoord te bieden op de bovengenoemde [actuele opgaven, GR] vraagstukken en beleidsontwikkelingen. Binnen diverse gremia vinden ontwikkelingen plaats, waaronder studies en visies, over hoe we kennis kunnen organiseren. Dit programma is een direct gevolg van de studies die gedaan zijn rondom het regionaal organiseren van kennis en het aanwijzen van ‘bodem en ondergrond’ als één van de pilots om dit te toetsen in het Veluweberaad.’

1.2 Waarneming

Op basis van de eerste maanden ‘aan de slag’ doen wij twee waarnemingen:

1. We hebben de veronderstelling dat we kennis beter moeten organiseren, en dat RSP's daartoe een belangrijke (cruciale) bijdrage leveren.
2. We zijn aan de slag gegaan zonder dat wij zien dat er expliciet besproken en gedeeld is ‘wat de RSP's beogen’.

Kortom: we werken aan het ‘hoe’, zonder goed te weten ‘waarom’ en ‘wat’.

1.3 Dit essay

Beoogt de overkoepelende discussie aan te zwengelen over ‘wat een RSP moet doen’ – en daarmee in het traject samen gedeelde beelden te gaan ontwikkelen over het ‘waarom’ en het ‘wat’. We diepen het ‘wat’ dus uit, en komen op het einde terug op het ‘waarom’.

VNG-visie op kennis

De VNG heeft het concept ‘regionale kennisschakels’ verder uitgedacht als onderdeel van hun visie op kennis en het daarbij bijbehorende kennisprogramma. Onderdeel daarvan is het ‘verbeteren van de kennispositie van gemeenten’ De VNG ziet de regionale kennisschakels als een manier om de uitvoeringskracht van decentrale overheden te versterken.

2. Een RSP

2.1 Overpeinzingen

De medewerkers bodem- en ondergrond zijn versnipperd en gemarginaliseerd. In de bloeitijd van bodemonderzoek en -sanering, ecohydrologische studies en landherinrichtingsprojecten had je een afdeling Bodem. Deze medewerkers zijn verspreid, vergrijsd of omgeschoold. Oude restanten van de traditionele bodemkennis (StiBoKa) kunnen we hier- en daar nog aantreffen. Gemeenten hebben een grote afhankelijkheid van derden (adviesbureaus, omgevingsdiensten). Alle partijen constateren dat inhoudelijke kennis schaars wordt. Daarnaast zijn er nieuwe opgaven en issues opgekomen die andersoortige bodemkennis vragen – denk aan klimaat, energie, ondergrond, e.d. Door de toenemende verwevenheid van organisaties, sectoren en issues is de ‘oude’ indeling in kennisproducenten en kennisconsumenten niet meer bruikbaar.¹ Tevens zien we dat onze werkwereld steeds complexer is geworden, door toenemende verweving van opgaven, issues, sectoren,

¹ In dit kader is het volgende interessant: ‘Het doel van het Veluweberaad is om kennis die aanwezig is bij kennisinstellingen beter te verbinden met decentrale overheden.’

organisaties en mensen. Dit maakt de proces-component van ons werk steeds belangrijker. Dit levert een aanvullende opgave op voor de resterende bodemmedewerkers: hun procesmatige weg vinden in deze complexiteit. De Omgevingswet versterkt dit verder. Het gevolg is dat bodem en ondergrond onvoldoende en te laat worden ingebracht in ruimtelijke processen. Reactief in plaats van proactief.

2.2 Implicaties

Dit heeft een aantal implicaties:

1. Mensen moeten elkaar (weer) vinden;
2. Iedereen is kennisproducent en kennisconsument. Alexander Rinnooy Kan stelde: "Kennis is de enige grondstof die toeneemt bij uitputtend gebruik" Bijvoorbeeld: bij de afdeling riolering van een gemeente zit ook bodemkennis. Lokale archeologen – veelal op hobbybasis – weten veel over de ondergrond en boeren die je regelmatig met een edelmanboor ziet lopen, kennen de bodem goed, mede door overlevering van verhalen.
3. Leemten in onze kennis moeten in beeld worden gebracht. Daartoe niet afwachten, maar de reeds aanwezige kennis uitputtend gebruiken.
4. Kennisvragen zijn niet alleen inhoudelijk ('hoe zit dit nu?'), maar ook procesmatig ('hoe doen we dit nu?').
5. Gebiedskennis is nodig, zowel als het gaat om fysieke kenmerken, maar ook om netwerken, gebruiken etc.

De RSP's moeten zorgdragen voor alle vijf deze implicaties. Zij moeten zorgen dat mensen elkaar vinden, de benodigde kennis agenderen, ontsluiten en ontwikkelen. In die volgorde, cyclisch. En daarbij inhoudelijke kennis en procesmatige kennis integreren. Dat wat we impliciete kennis hebben genoemd.

2.3 Beelden

Wat is een RSP? - uit diverse stukken:

Onder 'regionale schakelfunctie' wordt verstaan een netwerk van kenniswerkers uit verschillende betrokken organisaties die in geselecteerde regio's in bestuurlijke opdracht (gaan) functioneren.

De regionale schakelfunctie is een zichtbaar en nabij netwerk in de regio, faciliteert bij vraagarticulatie, verbindt vraagstukken, schalen en mensen, biedt snel toegang tot bestaande (praktijk)kennis. Daarbij wordt een beroep gedaan op en bijgedragen aan geconcentreerde documentatieplekken (zoals databases, gevalideerde websites).

Vraagbaak en versneller voor de aanpak van integrale vraagstukken

Een overzicht van goed practices.

Een sparringspartner.

Een duurzame oplossing.

Een plek.

Een partij.

'Uit de stukken' lezen we een divers aantal beelden over een RSP. Daarin staat dat een RSP een netwerk is, dat faciliteert, verbindt en toegang biedt. Maar ook dat het mogelijk een plek, een partij, een partner en/of een oplossing is. En dat het een geconcentreerde documentatieplek heeft. We zien daarin dan ook nog verschillende beelden. Maar ook dat het gaat om verbinden, faciliteren, toegang bieden, zónder dat nog gesproken wordt over wie deze kennis nu daadwerkelijk aanbiedt en ontwikkelt. Als we verbinden zonder te ontwikkelen en delen, wordt de RSP een lege huls.

2.4 Een beschrijving

Wij hebben de formuleringen dan ook aangevuld met de termen 'ontwikkelen' en '(samen)werken', en in onze woorden een beschrijving gegeven: Een RSP zorgt voor het agenderen, ontsluiten en **ontwikkelen** van de gewenste en/of noodzakelijke kennis voor het omgaan met bodem en ondergrond **voor alle partijen** die **(samen)werken** aan **regionale vraagstukken** waar bodem en ondergrond (mogelijk) een rol spelen.²

Dit betreft:

1. Expliciete en impliciete kennis
2. Beschikbare en nog te ontwikkelen kennis
3. Inhoudelijke en procesmatige kennis
4. Operationele kennis voor de korte termijn, en lange termijn strategische kennis.

Met daarbij de volgende kennisdragers:

1. Mensen
2. Netwerken van mensen

De kracht van netwerken is dat er sprake is, of kan zijn, van synergie, het principe dat één plus één meer is dan twee. Ook zijn er dragers van data en informatie, zoals databases en rapporten, die helpen om kennisdragers te vinden, bijeen te brengen en samen te laten werken.

Tot slot moeten we in beeld houden dat de RSP's als belangrijk doel het bijdragen aan uitvoeringskracht van decentrale overheden hebben.

3. Indicatoren voor het goed functioneren van de kennisschakelpunten

Maar wanneer weten we nu of een RSP doet wat hij moet doen? Hierbij een aanzet voor zeven indicatoren:

1. *Doorwerking van praktijkbehoefte uit de beleidspraktijk naar het RSP: er komen concrete vragen uit de praktijk op tafel bij het RSP, met vraag daarin te helpen. En deze vragen worden met behulp van het RSP vertaald naar échte kennisvragen. Hiertoe werken kennisdragers uit of via het RSP concreet samen met deze praktijk.*
2. *Een goed functionerend netwerk van overheden, ondernemers, onderwijs/onderzoeksinstituten en maatschappelijke organisaties: al deze partijen werken zichtbaar en met elkaar om praktijkvragen te vertalen naar kennisvragen en deze kennis te ontsluiten en te ontwikkelen. Er is sprake van synergie.*
3. *Een goede verbinding met andere regionale schakelpunten: het RSP werkt bij concrete vraagstukken samen met andere RSP's.*
4. *Een goede verbinding met de landelijke kennisinfrastructuur: het RSP werkt bij concrete vraagstukken samen met landelijke kennisnetwerken.*

² Kennisontwikkelaars zijn iedereen: alle betrokken partijen bij concrete praktijken én de kennisinstituten als universiteiten, hogescholen, middelbare beroepsscholen, TKI-instellingen, bedrijven, bewoners, e.d.

5. *Verankering in de bestuurlijke afspraken en urgenties van betrokken overheden: het RSP heeft voldoende middelen om de gewenste activiteiten uit te voeren.*
6. *Het RSP draagt bij aan de uitvoeringskracht in de regio: kennispraktijken waarin RSP een rol heeft gespeeld draagt zichtbaar bij aan het realiseren van regionale opgaven.*
7. *Het RSP draagt bij aan verjonging en nieuw elan bij de betrokken partijen : RSP werkt samen met studenten en jonge professionals en stimuleert partijen dit ook te doen.*

Het Veluweberaad heeft de volgende criteria aangemerkt als bepalend voor een goede kennisinfrastructuur: vraagarticulatie, verbinding schaalniveaus, interdisciplinair ("cross-sectoraal"), duidelijke rollen en vaardigheden, "kennischakelaar", financiering. (Ellen, Maring, van Ree, 2020).

3.1 Wat kunnen we hiermee?

Wat kunnen de pilots met deze bovenstaande overwegingen? Wij zien drie concrete stappen:

1. Check of de activiteit '(samen)werken aan concrete praktijkvragen' met 'diverse mensen en netwerken van mensen' onderdeel is van jullie activiteiten. Zo nee, ga dan concreet aan de slag met zo'n activiteit – en kijk wat dit oplevert.
2. Doorloop met elkaar de 6 indicatoren. Bespreek hoe jullie daarop 'scoren'. Doe daarna twee dingen: (1) Scherp je activiteiten aan op die indicatoren waarvan jullie vinden dat er nog te weinig resultaat is bereikt; (2) laat ons weten of deze indicatoren werkbaar en behulpzaam zijn, of juist niet.
3. Doorloop in het najaar nogmaals de 6 indicatoren, en kijk naar de voortgang. Leer met elkaar wat dit betekent voor de het doel en de organisatie van jullie RSP ('wat' en 'hoe').

3.2 Wanneer is eind 2022 een RSP een succes?

We zijn in de pilots bezig met een zoektocht naar het vormgeven van een RSP. Zoals gesteld: dit gaat momenteel veelal over het 'hoe', en weinig over het 'waarom' en het 'wat'. In lijn met écht leren en ontwikkelen, moeten we de zoektocht naar het 'hoe' vooral gebruiken om uiteindelijk samen vast te stellen 'wat' de RSP's écht moeten doen – en wat dus niet! Als we dat eind 2022 met elkaar kunnen vaststellen, zijn de pilots een succes geworden!

3.3 De 'waarom'-vraag?

Blijft liggen de 'waarom'-vraag. Zoals in het begin aangegeven: aan de pilots ligt de veronderstelling ten grondslag dat we kennis beter moeten organiseren, en dat RSP's daartoe een belangrijke bijdrage leveren. Het is cruciaal dat we ons – tijdens en op het eind van dit traject – de spiegel voorhouden, en reflecteren op twee vragen:

1. Moeten we kennis inderdaad beter organiseren? Of zitten onze problemen elders?
2. En zo ja, leveren de RSP's zoals we ze nu in de steigers hebben gezet, daar een belangrijke bijdrage aan? Of kunnen we beter iets anders organiseren?

Wij kijken er naar uit.

Nuenen, 16 maart 2022

Bijlage

Bijlage 1

In deze bijlage bij het essay hebben we review reacties integraal overgenomen om recht te doen aan deze reacties en gebruik van dit essay voor discussie en reflectie.

Leonie Jorna (VNG)

'De Omgevingswet versterkt dit verder. Het gevolg is dat bodem en ondergrond onvoldoende en te laat worden ingebracht in ruimtelijke processen. Reactief in plaats van proactief.'

Dit punt is herkenbaar voor de "ouderwetste" milieusectoren in het algemeen, zoals externe veiligheid en geluid. Dus aansluiting is nodig. Idee is dat door het doorlopen van de Big-8 of lemniscaat, de beleids- en uitvoeringscyclus gesloten wordt. Zie ook wat allemaal gebeurt in programma OW.

'Bij kennis:'

Ook beleidsmatige kennis, sectorale kennis en integrale kennis

'Bij indicatoren':

- *De KSP werken dus vraaggestuurd vanuit de praktijk.*
- *Ik mis hierin wel de rol van de nationale instituten op het moment dat zij met vraagstukken zitten die vervolgens uitgerold moeten worden naar de praktijk. Je kunt ook anticiperen op de vragen vanuit de praktijk: dus hoe voorkom je dat de praktijk tegen een issue aanloopt. Op het moment dat er een vraag is, knelt het vaak al ergens. En dat is hetgene wat je juist wil voorkomen.*
- *Hoe ga je dit meten (wil je dit meten?), kwalitatief / kwantitatief? Heb je een soort nulmeting gedaan vooraf? Of bijv. via vragenlijst?*
- *waarom wordt het hier beleidspraktijk genoemd, en niet uitvoeringspraktijk?*

'Moeten we kennis inderdaad beter organiseren? Of zitten onze problemen elders?'

Het één sluit het ander niet uit: Je kunt prima en kennis beter organiseren, maar het is ook goed mogelijk dat er andere problemen zijn, die je hier niet mee oplost. Ik zou de vraag dus iets anders formuleren, bijvoorbeeld: Heeft het anders organiseren van kennis geleid tot een verbetering van kennis(deling)? En zijn we aanvullende problemen tegengekomen die het kennisniveau in de regio belemmeren?

Jan Roels (RIVM, Veluweberaad)

1. Vooraf: ik kan niet beoordelen hoe het in de pilot RSP Bodem en Ondergrond gaat. Dus mijn feedback kan geen betrekking hebben op het feitelijk reilen en zeilen van die pilot. Ik ga in mijn feedback in op het essay. Ik redeneer vanuit de ontwikkeling die het Veluweberaad doormaakt (breder dan Bodem en Ondergrond).
2. Feedback tav waarneming 1, de overpeinzingen en de waarom vraag nr 1. Overall is bij het Veluweberaad de veronderstelling dat kennis beter georganiseerd moet worden om tot een betere aanpak van de maatschappelijke opgaven te komen. Hoe dat uitwerkt is voor elke opgave anders. Bij bodem en ondergrond worden in de overpeinzingen dingen beschreven die specifiek zijn voor bodem en ondergrond, voor andere opgaven spelen andere dingen. Ik herken de beschrijvingen in de overpeinzingen: klassieke kennis van bodem en ondergrond wordt schaars, expertise bij gemeenten (en andere aan de overheden gerelateerde partijen) is beperkt. Er doemen nieuwe opgaven op, nieuwe

toepassingsgebieden voor kennis en data mbt bodem en ondergrond. Het is zeker waar dat andere expertisevelden (zoals riolering, archeologie) of andere organisatie-onderdelen bruikbare kennis van bodem en ondergrond kunnen bieden. Het wordt steeds duidelijker bovendien dat de grote transitie binnen de draagkracht van het bodem- en watersysteem moeten plaatsvinden. De urgentie van het ontwikkelen van kennis van bodem en ondergrond, het delen van die kennis en het verantwoord toepassen ervan neemt alleen maar toe. De overpeinzing bevestigt mijns inziens de veronderstelling #1. Maar de manier waarop kennis succesvol/effectief wordt georganiseerd kan niet losgezien worden van andere dingen zoals het verbeteren van vraagarticulatie, ruimte om aan capacity building te kunnen doen, bestuurlijke aandacht en geduld want het effectief organiseren van kennis maar ook van processen kost veel tijd. Waarom vraag 1 is in zekere zin 'gevaarlijk'. De ambitie is om aan het eind van het traject zichzelf een spiegel voor te houden en al de vraag te kunnen beantwoorden moeten we de kennis beter organiseren of zitten de problemen elders? Als aan het eind van het traject betekent eind 2022 als de pilot stopt dan is dat geen realistische tijdspanne om die vraag te kunnen beantwoorden. Het zal zeker zo zijn en blijven dat kennis beter georganiseerd moet worden, dat geeft het essay overtuigend aan maar de uitwerking verdient verdieping en concretisering. Zelfs dat is een ambitieuze doelstelling voor 1 jaar. Bovendien het is altijd 'en-en': het gaat erom zowel kennis beter te organiseren als aan andere randvoorwaarden te voldoen (bestuurlijke samenwerking, vraagarticulatie, breder kijken dan je eigen grondgebied, voldoende middelen, bestuurlijke aandacht etc). Laat zien in de pilot welke randvoorwaarden belemmerend en meewerkend zijn, geef handvaten om in een langere termijn tot effectieve organisatie van goede (kennis)netwerken te komen.

3. De 4 implicaties op blz 2 snap ik heel goed. Belangrijk is om voor bodem en ondergrond te concretiseren en aanschouwelijk te maken welke mensen elkaar (weer) moeten vinden. Welke (kennis) netwerken zijn er al en hoe functioneren ze. Hoe kan dat functioneren verbeteren en wat is er voor nodig? Hoe maak je kennis en expertise uit andere velden (oa riolering en archeologie maar ook andere terreinen) zichtbaar en effectief? Wat is daar voor nodig?? Wat zijn de leemten in kennis? Hoe ver kom je met het benutten van bestaande kennis? Wat is er nodig voor effectief bestaande kennis delen? Komen de regionale (kennis) vragen voldoende op tafel en komen er goede antwoorden? Wordt er voldoende kennis ontwikkeld voor beantwoording van regionale vragen. Wat zijn de verschillen in vragen/perspectieven op nationaal en regionaal/lokaa niveau en hoe brengen we die beter tot elkaar? Daar moet een (begin van een) antwoord op komen.
4. RSP: ik deel de analyse dat daarvan nog geen eenduidig beeld bestaat. De gedachte bij het Veluweberaad is dat dit beeld het best vanuit de praktijk kan worden ontwikkeld en ook dat we niet te snel naar een one size fits all oplossing voor een RSP moeten besluiten. De pilot kan voor bodem en ondergrond bruikbaar materiaal aandragen en door steeds te kijken bij andere opgaven (bijvoorbeeld ruimtelijke adaptatie/DPRA of CE of ZZS) sneller op bruikbare oplossingen te komen dan wanneer je je zou beperken tot alleen bodem en ondergrond. Achter elke quote van een (stukje functionaliteit van een) RSP zit een verhaal. Dat ontbreekt in dit essay. Belangrijk is om dat achterliggende verhaal te vertellen/ te ontdekken. Ik zou graag zien dat de pilot al een verdieping van de beelden van functionaliteiten van de RSP brengt.
5. Parallel aan de beschrijving van de gewenste functionaliteit van RSP kun je indicatoren voor goed functioneren van RSP uitwerken. De 6 indicatoren zijn behulpzaam en verdienen werkendeweg verdere uitwerking en ervaringsgegevens. Het is interessant om de 6 indicatoren te relateren aan hetgeen in het tekstblok is vermeld (quote van Ellen, Maring en van Ree).

6. Trek niet te snel definitieve conclusies over de RSP zoals die in de pilots zijn opgebouwd. Er zal meer tijd nodig zijn dan 1 jaar. Mijn zorg zit in hoe verder na dat jaar? Heeft VNG cq interbestuurlijk (UP Bodem) voldoende gemeenschappelijke ambitie en beeld om door te gaan en dat te financieren? Zitten VNG, IenW en andere partijen voldoende op 1 lijn? Hoe kunnen we daar helpen??
7. Ik juich de 3 stappen toe, maar kan ze niet los zien van bovenstaande. Het Veluweberaad (bijvoorbeeld de initiatiefgroep) kan in dialoog helpen verdiepen en uitwerken. Maak daar svp gebruik van!!

Bijlage 2

Reflectie van een student

Op 16 maart 2022 heeft Ruud Bink – masterstudent Bestuurskunde Erasmus Universiteit Rotterdam – meegelopen op de bijeenkomst RSP-VNG in Soesterberg. Hij heeft met behulp van de indicatoren uit dit essay de volgende waarnemingen opgesteld.

Reflectie Ruud Bink

In het onderstaande verslag zal worden uiteengezet wat is opgevallen gedurende de presentaties van de zeven verschillende RSP pilots, dit aan de hand van de vooraf opgestelde zes criteria. Hierbij zal per criteria een toelichting geven over welke elementen opvielen of waar moeilijkheden ervaren werden. Verder zal een idee voor een potentiële zevende criteria worden uiteengezet. Allereerst zal een algemene beschouwing worden gegeven over het geheel van de dag.

Over het algemeen kwam naar voren dat het merendeel van de regio's moeite hadden met de vraag: 'hoe en waar te beginnen?'. Sommige regio's zoals Twente hadden al wel concrete projecten afgerond in de vorm van een bodematlas. Echter was het merendeel van de regio's nog bezig met de basale vragen omtrent een RSP:

- Hoe moeten ze een RSP opzetten?
- Wat is een RSP en moet een RSP puur een kennis hub zijn of moet het een actieve rol spelen in maatschappelijke opgaven?
- hoe creëer je draagvlak voor een RSP?

Gedurende de dag viel op dat het echt concreet beginnen met een project, en op die manier de meerwaarde van een RSP proberen aan te tonen voor de meeste regio's nog een stap te ver was. Zeker bij grotere regio's als Noord-Brabant lag de focus voornamelijk op hoe krijgen we alle verschillende gemeentes binnen de regio aan boord om gezamenlijk een netwerk van kennis op te bouwen. Veelal viel in deze gesprekken te term 'rebranden'. Aan het eind van de dag is dit onderwerp nog meermaals besproken. Suggesties die werden geopperd is het gebruik maken van problematiek om hiermee de nut en noodzaak van een RSP aan te tonen. Het voorbeeld dat hierbij werd gegeven was de bodemverontreiniging door het in Moerdijk gelegen Chemie Pack. Na een brand in de fabriek van dit chemische bedrijf raakte de grond zwaar verontreinigd waardoor de nut en noodzaak van goed bodemonderzoek onderstreept werd. Echter hebben we in Nederland ook te maken met bodemdaling. Dit is een potentiële schade post voor veel huizen, dit kan worden gebruikt om het belang van RSP's te benadrukken. Een andere suggestie die werd gedaan is dat de RSP's moet worden gepresenteerd in de lijn van grotere opgaven zoals klimaat adaptatie of de wooncrisis zo werd hier onder andere over gezegd: "never waste a good crisis". Gezien het gegeven dat de bodem en ondergrond een grote mate van verstrengeling heeft met deze beide opgave. Zonder een gezonde bodem immers geen

flora en fauna, en zonder een stevig fundament geen woningen. In de lijn van het 'rebranden' werd verder geopperd dat de huidige naam regionaal schakelpunt niet ideaal is. De naam zegt namelijk niks over wat voor schakelpunt het is en onderstreepte volgens de aanwezigen niet het belang van het project. Een regio die als goed voorbeeld werd gesteld is de regio Twente. De naam van het RSP is in die regio 'Onder Twente'. Dit geeft duidelijk weer over welke regio het gaat en waar het RSP over gaat namelijk de ondergrond.

Uit de eerder rapportages viel op dat het belang van kennisdoorwerking en behoud als belangrijke redenen worden gezien voor het oprichten van een RSP. Gedurende de dag werd de volgende uitspraak gedaan: 'de gouden kennis driehoek bestaat uit de overheid, de private sector en de hogescholen en universiteiten'. De link met de private sector en andere overheden werd veelbesproken door de aanwezigen echter waren nog een zeer beperkt aantal regio's bezig met het betrekken van hogescholen en universiteiten. Regio Twente was een van de weinige regio's die actief bezig was om projecten uit te laten voeren door studenten en op die manier een synergie tussen de academische sector en de publieke sector te bewerkstelligen. Dit is in mijn optiek een punt van aandacht, zo kaartte een van de aanwezigen aan: 'het niet investeren in kennis is een rekening die in de toekomst gepresenteerd wordt, dat is geen aanname maar een historisch gegeven'. De kwestie van 'rebranden' moet zich niet alleen focussen op het creëren van bestuurlijk draagvlak maar ook op academisch gebied. Om kennis te behouden is het van belang om doorwerking van kennis en informatie te hebben echter is er nieuwe aanwas van professionals in dit werkveld nodig om met deze data aan de slag te gaan. In mijn optiek dienen de verschillende RSP's zich ook met dit vraagstuk bezig te houden omdat dit voor de toekomstbestendigheid van belang is. In het onderstaande zal per criteria en toelichting volgen waarbij een potentiële zeven criteria nog zal worden besproken.

1. Doorwerking van praktijkbehoefte uit de beleidspraktijk naar het RSP: *er komen concrete vragen uit de praktijk op tafel bij het RSP, met vraag daarin te helpen. En deze vragen worden met behulp van het RSP vertaald naar échte kennisvragen. Hiertoe werken kennisdragers uit of via het RSP concreet samen met deze praktijk.*

Wat opviel is dat het merendeel van de regio's nog niet echt toe waren aan deze stap. De focus ligt voornamelijk nog op de betekenisgeving van een RSP en op de organisatie van een RSP. De regio Twente heeft hier al wel stappen ingemaakt door bijvoorbeeld opdrachten uit te zetten bij onderwijsinstellingen. Om dit criteria te behalen dienen de verschillende pilots echt een stap richting de praktijk te zetten. Het simpelweg beginnen met een opgave onder het mom van 'al doende leert men' is tot op heden bij veel regio's nog niet aan de orde. Ook kwam nog niet helemaal duidelijk naar voren hoe ze concrete vragen uit de praktijk om wilde zetten tot kennisvragen.

2. Een goed functionerend netwerk van overheden, ondernemers, onderwijs/onderzoeksinstituten en maatschappelijke organisaties: *al deze partijen werken zichtbaar en met elkaar om praktijkvragen te vertalen naar kennisvragen en deze kennis te ontsluiten en te ontwikkelen. Er is sprake van synergie.*

De meeste regio's zijn bezig in deze fase. Het samenstellen van een netwerk en hoe dit aan te pakken is iets dat veelal besproken is inclusief de potentiële valkuilen. De focus ligt voornamelijk op het opstellen van een netwerk van overheden en daarnaast ondernemers. Er bestaat tot op zekere hoogte een tunnelvisie op het vinden van bestuurlijke steun en samenwerking tussen overheden. De academische sector is op het moment nog zeer beperkt betrokken. De regio Twente betreft wel al actief de academische sector maar in andere regio's blijft deze samenwerking nog uit. Op het moment kan men nog niet spreken van een complete synergie omdat de focus voornamelijk op overheden ligt en niet op het gehele netwerk dat vereist is.

3. Een goede verbinding met andere regionale schakelpunten: *het RSP werkt bij concrete vraagstukken samen met andere RSP's.*

Het merendeel van de regio's zijn nog bezig met hoe ze het vraagstuk willen invullen en het opbouwen van het netwerk. De samenwerking tussen de verschillende RSP's is nog niet concreet georganiseerd omdat de RSP's nog niet volledig operationeel is. Echter betekent de periodieke samenkomsten wel hoop voor de toekomst. Dit geeft aan dat de verschillende partijen een actieve poging doen om gezamenlijk deze opgave op te pakken.

4. Een goede verbinding met de landelijke kennisinfrastructuur: *het RSP werkt bij concrete vraagstukken samen met landelijke kennisnetwerken.*

Meerdere regio's waaronder Fryslân hebben in hun poster aangegeven de verbinding met nationale kennisnetwerken te maken. De samenwerking tussen de RSP's en nationale kennisnetwerken wordt dus wel gemaakt maar gedurende de dag viel wel op dat er nog weinig concrete praktijkopdrachten zijn gerealiseerd. De basis om dit criteria te behalen is dus al veelal gelegd echter dient hierbij de kanttekening geplaatst te worden dat er nog een slag gemaakt moet worden naar het echt uitvoeren van opgave.

5. Verankering in de bestuurlijke afspraken en urgenties van betrokken overheden: *het RSP heeft voldoende middelen om de gewenste activiteiten uit te voeren.*

Dit criterium werd door de aanwezigen gezien als een van de grotere opgave. Rondom dit vraagstuk zijn tussen alle aanwezigen veel ideeën uitgewisseld. Gaandeweg zag steeds meer aanwezigen in dat echt aan de slag gaan met een opgave en op die manier de meerwaarde bewijzen een geschikte aanpak was. Ook op het 'rebranden' van het vraagstuk werden nuttige ideeën uitgewisseld. Verder werd ook geopperd om het vraagstuk in lijn te brengen met grotere vraagstukken zoals het klimaatvraagstuk en het woningtekort.

6. Het RSP draagt bij aan de uitvoeringskracht in de regio: *kennispraktijken waarin RSP een rol heeft gespeeld draagt zichtbaar bij aan het realiseren van regionale opgaven.*

Dit criteria is op dit moment nog niet aan de orde omdat de samenstelling van de RSP's zich nog in een opstartende fase bevinden.

Afsluitend zal nu nog een idee voor een zevende criteria worden uiteengezet, deze kan ook worden beschouwd als een onderdeel van het concept uitvoeringskracht (Criteria 6). Een van de onderliggende problemen waarom de regionale schakelpunten nodig zijn is de vergrijzing van het vakgebied omtrent bodem en ondergrond en de kennis die hiermee potentieel verloren gaat. Ook is de toekomstbestendigheid van de opgaves omtrent bodem en ondergrond een aanwezige zorg. De RSP focust zich in de huidige samenstelling vooral op het bundelen en uitwisselen van bestaande informatie. Echter dient er een nieuwe generatie op te staan die met al deze informatie aan de slag kan. Het zeven criteria luidt als volgt: een RSP en de samenwerking tussen verschillende RSP's spelen een nadrukkelijke rol bij het aantrekken van meer studenten en experts in dit vakgebied. Verder dienen ze een positieve bijdrage te leveren aan het imago van de sector en het belang van het bestaan van deze sector te onderstrepen.